

Geleneksel Sporlar ile Uğraşan Sporcuların Spor Farkındalıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examination of Sports Awareness of Athletes Engaged in Traditional Sports in Terms of Different Variables

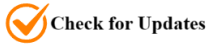
Vildan Büşra ÖZKOÇ^{1*} Fikret ALINCAK²

¹ Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; v.arikan95@gmail.com; Gaziantep/Türkiye

² Gaziantep Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi; alincakfikret27@gmail.com; Gaziantep/Türkiye

* Sorumlu Yazar: Dr. Vildan Büşra Özkoç; v.arikan95@gmail.com

Özet: Bu araştırma, geleneksel sporlar ile uğraşan sporcuların spor farkındalıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırma evrenini farklı illerde geleneksel sporlar ile uğraşan sporcular, örneklem grubunu ise gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 285 (158 Kadın, 127 Erkek) sporcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Uyar ve Sunay (2020) tarafından geliştirilen “Spor Farkındalığı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 24.0 programından yararlanılmıştır. Verilerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, veri setlerinin normallik sınamaları yapılmıştır. Skewness-Kurtosis değerleri -1.5 ile 1.5 arasında olduğu için veri setlerinin normal dağılım gösterdiği varsayılarak parametrik testler uygulanmıştır. İkili gruplar için Independent Sample t testi, çoklu gruplar için One Way ANOVA analizi kullanılmıştır. Verilerin anlamlılığı 0,05 düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan bireylerin spor farkındalıklarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı, yaş değişkeni açısından farklılaşma olduğu ve yaş seviyesi yüksek olanların spor farkındalığı düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların spor farkındalıklarında eğitim düzeyi açısından farklılaşma olduğu ve lisansüstü eğitime sahip olanların diğerlerinden yüksek puan elde ettikleri görüldükçe, medeni durum ve gelir durumu açısından herhangi bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma grubunun spor farkındalığının ailede spor yapma durumu değişkeni açısından farklılaşma olduğu ve spor yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda katılımcıların spor farkındalığı düzeylerinin ailenin spor yapmalarını destekleme düzeyi açısından farklılık olmadığı görüldükçe, geleneksel sporları isteyerek yapma ve geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi değişkenleri açısından farklılaşma olduğu, geleneksel sporları isteyerek yapanların ve geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnun olmayanların spor farkındalıklarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Academic Editor: Akan Bayraktar

Received: 10.02.2025

Accepted: 25.03.2025

Published: 28.03.2025

Citation: Özkoç, V.B., & Alıncak, F. (2025). Geleneksel Sporlar ile Uğraşan Sporcuların Spor Farkındalıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 7(1), 121-130.

<https://doi.org/10.56639/jsar.1637004>

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Anahtar Kelimeler: Geleneksel sporlar, sporcu, spor farkındalığı.

Abstract: This research is a descriptive study conducted to examine the sports awareness of athletes engaged in traditional sports in terms of different variables. The research population consists of athletes who are engaged in traditional sports in different provinces, and the sample group consists of 285 (158 female, 127 male) athletes selected on the basis of volunteerism. “Sports Awareness Scale” developed by Uyar and Sunay (2020) was used as a data collection tool in the study. SPSS 24.0 program was used to analyze the data. The arithmetic averages and standard deviations of the data were calculated, and normality tests of the data sets were performed. Since the Skewness-Kurtosis values were between -1.5 and 1.5, parametric tests were applied assuming that the data sets were normally distributed. Independent Sample test was used for paired groups and One Way ANOVA analysis was used for multiple groups. The significance of the data was evaluated at 0.05 level. As a result of the research, it was seen that the sport awareness of the individuals participating in the research did not differ in terms of gender variable, there was a differentiation in terms of age variable and those with higher age levels had higher levels of sport awareness. In addition, it was determined that there was a difference in the participants' sports awareness in terms of education level and those with postgraduate education had higher scores than the others, while there was no differentiation in terms of marital status and income status. It was determined that the sports awareness of the research group differed in terms of the variable of doing sports in the family and there was a significant difference in favor of those who do sports. At the same time, while it was seen that there was no difference in terms of the level of the participants' sports awareness levels in terms of the level of family support for sports, it was concluded that there was a differentiation in terms of the variables of willingly doing traditional sports and satisfaction level with the facilities related to traditional sports, and it was concluded that the sports awareness of those who willingly do traditional sports and those who are not satisfied with the facilities related to traditional sports are more positive.

Keywords: Traditional sports, athletes, sports awareness.

1. Giriş

Spor, bireylerin sosyal alanlarda aktif olarak yer almasına ve böylece sosyalleşmesine katkıda bulunan bir etkinliktir. Spor, modern

toplumları bir araya getirerek, farklı toplulukları, kültürleri, renkleri birlikte çeşitli etkinlikler yapmaya ve etkileşimde bulunmaya teşvik eder ve böylece sosyal ilişkileri güçlendirir. Spor, bireyleri kendi sınırlı çevrelerinden çıkararak, büyük dünyanın farklı bölümleri ile iletişime girmelerine ve karşılıklı etkileşimler oluşturmalarına imkân tanır. Bu açıdan, spor, farklı milletlerden ve farklı düşünce ve inançlardan insanların yeni ilişkiler kurmasına ve yeni arkadaşlık ilişkilerini geliştirmesine olanak sağlar ve sosyal kaynaşmaya destek verir. Sportif faaliyetler, sadece spor yapanları değil, aynı zamanda bu faaliyetleri izleyenleri, yönetenleri ve işletenleri de sıcak ilişkilerle sosyalleşme sürecine katar. Spor renk, dil, ırk, din ayrımı yapmaksızın insan ilişkilerini geliştirerek bireylerin sosyal bir toplum oluşturmalarına katkı sağlar. Sporun bu inanılmaz etkisi kendisini daha çekici hale getirerek insanlar arasındaki çatışma ve gerilimi en aza indirir böylece farklı sosyal sınıftaki bireylerin aynı takım ya da grupta bir aile bilinci oluşturmalarına katkı sağlar. Birçok araştırmacıya göre spor sosyal değişim açısından toplumlar arasında bir katalizör işlevi görmektedir (Küçük ve Koç, 2021).

Farkındalık insanların karşılaştığı veya yaşadığı olaylara karşı duyarlı ve bilinçli olmasıdır. Günümüzde istenilmeyen davranışların bireylerin farkındalık düzeylerinin düşük olduğundan dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bireyin farkındalık düzeyindeki artış, bireyin öğrenme seviyesinin artmasını sağlaması ya da olaylara karşı bakış açısı her zamankinden farklı olarak algılaması olarak söylenebilir (Dökmen, 2002). Farkındalık kavramının öğrenilebilen bir beceri olduğu, etrafımızdaki gerçekleşen olaylara ve günlük yaşanan olaylara, geçmişte edindiğimiz deneyimlerimizi, düşünce ve inançlarımızın yaşantımızı bulanıklaştırmadan bakabilme yetisidir. Farkındalık bireyin mevcut olan ana odaklanmasına ve anlık yaşantılarına yönelmesiyle ilgilidir. Bu açıklama basit gibi görünse de aslında farkındalık çok yönlü bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple literatürde farkındalık kavramının farklı yönleriyle ele alındığı görülmektedir (Çatak ve Ögel, 2010). Farkındalık kavramı hakkında yapılan incelemelere bakıldığında budizm menşeli kitabelerde karşılaştığı görülmektedir. Genel bakımdan incelendiğinde ise farkındalık kavramı budizm'den farklı olarak bireyin kendisi hakkında bilgi sahibi olması ve bu yöntem ile hakikati bulmasına yönelik bir aydınlanma zamanıdır. Budizm yönünden incelendiğinde ise bireyin kendisini bilip kâinattaki konumunu bulmaya yönelik şuur oluşturma biçimidir. Birey, oluşturduğu bu şuru kullanarak hayatında karşılaşılabileceği fırsatların farkındalığı doğrultusunda yaşantısını ve davranış biçimlerini organize edebilir (Kabat-Zinn, 2009).

Farkındalık meditasyonu, nefesin düzenli alıp verilmesi, bilinçli olma durumu, vücutta meydana gelen duygu ve hislere konsantre olmak koşuluyla zihnin toparlanmasını kapsamaktadır. Metabolizmadaki bu farklılıklar kişinin içinde bulunduğu durumları koşulsuz şekilde kabul etmesiyle oluşmaktadır (Kabat-Zinn, 2005). Gözlem yapılamayan bir yapıda olan farkındalık soyut yapıda olup, aynı yaşantı içinde olsalar dahi kişiler arası farklılık gösteren bir yapıya sahiptir. Farkındalık kavramının bu özelliği bireyin kendi içsel yaşantısında tecrübe ettiği davranış kalıpları, tekrar, öğrenme ya da tekrar etme süreciyle alakalı olup tüm bireylere özgü farklı bir farkındalık algısı geliştirdiğini göstermektedir (Atalay, 2008). Hayes ve Wilson (2003) farkındalık kavramlarının farklı alanlarda çeşitlendirilmesi konusunda, aynı kavramın bir tanımda bir yöntem olarak aktarıldığı, başka tanımlarda psikolojik bir süreç değiştiğini açıklamıştır. Farkındalık kavramı sonuç olarak sosyal yaşantılar sonucu kazanılan tecrübelerden faydalanılarak olaylar hakkında değerlendirme yapılması sürecidir. Farkındalık kavramlarının çeşitlilik gösteriyor olması, farkındalık kavramının belirli bir alanla kısıtlanmaması gerektiğini göstermektedir. Kavramlara bakıldığında “ana odaklanma, kabullenme, yargısızlık ve gözlem” öğelerinin kavramların ana temasını meydana getirdiği belirtilebilir.

Geleneksel sporlar ve oyunlar toplumu oluşturan bireylerin kolektif duygularını beslemekle birlikte ortak hafızanın ürünleri olarak fonksiyon göstermektedirler. Ayrıca aynı geleneksel oyun ve sporlardan beslenen bireyler, geleneksel spor ve oyunların temelinde aidiyet geliştirebilmektedirler. Yine geleneksel sporlar ve oyunların toplumların değişime ve dejenerasyona karşı direnç sembolleri olarak işlev gördüğünü de söylemek mümkündür (Beşirli, 2015). Geleneksel olsun ya da olmasın sporlar ve oyunlar, genel anlamda incelemeye tabi tutulduğunda veya uygulamaya konulduğunda bugün yaygın kabul gören bir ifade olarak oyun kavramı çerçevesinde değerlendirilmektedirler. Örneğin dört yılda bir gerçekleştirilen Dünya Olimpiyatları kendi bünyesinde spor müsabakasını barındırmasına rağmen Olimpiyat Oyunları şeklinde anıldığı, Dünya Göçebe Oyunları'nın adlandırılmasında da oyunlar ibaresi kullanıldığı görülmektedir. Altay Türklerinin iki yılda bir gerçekleştirdiği ve Türk dünyası açısından değerlendirildiğinde önemli bir etkinlik olan El Oyunu yani Ulusal Oyunlar da aynı bu iki organizasyonda olduğu gibi içerisinde hem spor hem de oyunları barındırmasına rağmen oyunlar olarak ifade edilmektedir (Plavskaya, 2012). Günümüzde dünyada yaşanan olumsuz olaylara karşı farkındalık oluşturulabilmek adına geniş kitlelere hitap eden ve yoğun ilgi duyulan spor yoluyla farkındalık yaratılmaya çalışılmaktadır. Teknolojinin ve sosyal medyanın hızla büyümesi içerisinde büyük kitleler barındırması sebebiyle spor dâhil birçok alan da farkındalık çalışmaları yapılmaktadır. Literatür incelendiğinde geleneksel sporlar ile uğraşan sporcular üzerine spor farkındalıklarına yönelik yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Yapacağımız çalışma ile geleneksel sporlar ile uğraşan sporcuların spor farkındalıkları düzeylerini belirlemek amaçlanmaktadır.

2.Yöntem

Araştırma Modeli: Bu araştırma, Geleneksel sporlar ile uğraşan sporcuların spor farkındalıklarının; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, gelir durumu, ailede spor yapma durumu, aile spor yapmalarını destekliyor mu, geleneksel sporları isteyerek yapma durumları, geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi gibi değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumun, ona etki etmeden olduğu şekli ile betimlenmesinin amaçlandığı bir araştırma modelidir” (Karasar, 2014).

Araştırma Grubu: Çalışma 2024 yılında farklı illerde geleneksel sporlar ile ilgilenen 285 birey üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde geleneksel sporlar ile uğraşan birey sayısı bilinmediği için, kartopu örnekleme tekniği kullanılmıştır. Kartopu örnekleme

seçim tekniği, evren hakkındaki bilgilerin eksik olduğu ve evreni oluşturan bireylere ulaşmanın zor olduğu durumlarda kullanılan bir tekniktir (Lin, 1976; Earl, 2004).

Verilerin Elde Edilmesi: Araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan 9 maddelik kişisel bilgi formu ile Uyar ve Sunay (2020) tarafından geliştirilen "Spor Farkındalık Ölçeği (SFÖ)" kullanılmıştır. Orijinal çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.94 iken yapmış olduğumuz çalışmada 0,87 olarak tespit edilmiştir. Ölçek 2 alt boyuttan oluşmakta olup "Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme" boyutu 21 madde (1.-21. maddeler arası), "Sosyal ve Bireysel Fayda" boyutu 9 maddeden oluşmaktadır (22.-30. maddeler arası). Ölçek 5'li likert tipi olup 1"hiç farkında değil", 2 "farkında değil", 3"orta düzeyde farkında", 4 "farkında", 5 "tamamen farkında" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puanlar arttıkça spor farkındalığının da arttığı değerlendirilmektedir.

Verilerin Analizi: Çalışma kapsamında elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 24.0) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, veri setlerinin normallik sınamaları yapılmıştır. Verilerin Skewness-Kurtosis değerlerine bakılmış, değerler -1.5 ile 1.5 arasında olduğu için veri setlerinin normal dağılım gösterdiği (Tabachnick ve Fidell, 2007) varsayılarak parametrik testler uygulanmıştır (bkz. Tablo1). İkili gruplar için Independent Sample t testi, çoklu gruplar için One Way ANOVA analizi, iki değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Verilerin anlamlılığı 0.05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Verilere ait çarpıklık basıklık değerleri

Faktör	N	Min	Mak	$\bar{X}$	SS	Skewness	Kurtosis
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	285	1,00	5,00	3,39	1,05	-,557	-,474
Sosyal ve Bireysel Fayda	285	1,00	5,00	3,87	1,23	-1,095	,020

Araştırmanın Etiği: Bu çalışmanın etik kurulu Gaziantep Üniversitesi Sağlık ve Spor Bilimleri Etik Kurulu'nun 25.09.2024 tarih 551417 sayılı kararı ile etik izinler alınmıştır.

3.Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, ölçekten elde edilen verilere yapılan istatistiksel analizler sonucunda ortaya çıkan sonuçların tablo ve tablo altı açıklamalar şeklinde gösterimi yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Kadın	158	3,3243	,92442	-1,180	,227
	Erkek	127	3,4758	1,18696		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Kadın	158	3,9276	1,21146	,852	,395
	Erkek	127	3,8023	1,26019		

Tablo 2'de araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre spor farkındalığı ölçeğinin; spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 3. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların yaş değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Yaş	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Fark
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	30 ve altı* ^A	158	3,5509	,96916	7,516	,001	C<A C<B
	30-40 yaş* ^B	102	3,3091	1,06513			
	40 ve üzeri* ^C	25	2,7238	1,21436			
Sosyal ve Bireysel Fayda	30 ve altı* ^A	158	4,0295	1,10575	5,155	,006	C<A C<B
	30-40 yaş* ^B	102	3,7865	1,27874			
	40 ve üzeri* ^C	25	3,2222	1,57168			

Gruplar: A.grubu=30 yaş ve altı., B.grubu =30-40 yaş., C.grubu =40 yaş ve üzeri

Tablo 3'te araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların yaş değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin; spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc (LSD) testi yapılmış; her iki alt boyutta da 40 yaş ve üzeri katılımcıların ile 30 yaş altı ve 30-40 yaş arası katılımcıların arasında farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Buna göre 40 yaş ve üzerinde olan katılımcıların diğer yaş gruplarından daha yüksek puan elde ettikleri ve spor farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların eğitim durumu değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Eğit. Dur.	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Fark
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Ortaokul* ^A	9	2,7513	1,01373	10,474	,000	E>A
	Lise* ^B	27	2,8430	,93200			
	Ön lisans* ^C	42	2,7608	,97394			
	Lisans* ^D	189	3,5928	1,00243			
	Lisansüstü* ^E	18	3,8968	,90458			
Sosyal ve Bireysel Fayda	Ortaokul* ^A	9	2,9877	1,09353	9,434	,000	E>A
	Lise* ^B	27	3,4074	1,50435			
	Ön lisans* ^C	42	3,1376	1,10263			
	Lisans* ^D	189	4,0823	1,14872			
	Lisansüstü* ^E	18	4,5123	,90840			

Gruplar: A.grubu=Ortaokul., B.grubu=Lise., C.grubu=Ön lisans., D.grubu=Lisans., E.grubu=Lisansüstü

Tablo 4'te araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların eğitim durumu değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin; spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc (LSD) testi yapılmış ve ölçeğin her iki alt boyutunda da lisansüstü katılımcılar ile ortaokul, lise, ön lisans ve lisans katılımcılar arasında farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Buna göre eğitim düzeyi lisansüstü olan katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların diğer eğitim gruplarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların medeni durum değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Medeni Durum	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evli	143	3,3899	1,06881	-,030	,976
	Bekâr	142	3,3937	1,03514		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evli	143	3,7622	1,25352	-1,508	,133
	Bekâr	142	3,9820	1,20593		

Tablo 5'te araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların medeni durum değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında medeni durum değişkeni açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 6. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların gelir durumu değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Eko. Durum	n	$\bar{X}$	SS	F	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	İyi* ^A	39	3,6398	,99454	1,680	,188
	Orta* ^B	206	3,3257	1,02694		
	Kötü* ^C	40	3,4905	1,19645		
Sosyal ve Bireysel Fayda	İyi* ^A	39	4,0855	1,07710	,841	,432
	Orta* ^B	206	3,8576	1,21368		
	Kötü* ^C	40	3,7361	1,45888		

Gruplar: A.grubu=İyi., B.grubu=Orta., C.grubu=Kötü

Tablo 6'da araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların ekonomik durum değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında gelir durumu değişkeni açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7. Araştırma grubunun ölçekten elde ettikleri puanların ailede spor yapma durumu açısından karşılaştırması

Faktör	Aile Spor Yapan	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evet	125	3,6293	1,02428	3,438	,001
	Hayır	160	3,2062	1,03597		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evet	125	4,1084	1,10729	2,959	,003
	Hayır	160	3,6868	1,29612		

Tablo 7'de araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların ailede spor yapma durumu açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında ailede spor yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Dolayısıyla ailesinde spor yapanların spor farkındalıklarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Araştırma grubunun elde ettikleri puanların aileniz spor yapmanızı destekliyor mu değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Aile Spor Destekleme	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evet	241	3,3946	1,06547	,104	,917
	Hayır	44	3,3766	,97448		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evet	241	3,8672	1,27979	-,177	,860
	Hayır	44	3,8965	,94627		

Tablo 8’de araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların aileniz spor yapmanızı destekliyor mu değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında aileniz spor yapmanızı destekliyor mu değişkeni açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 9. Araştırma grubunun elde ettikleri puanların geleneksel sporları isteyerek yapma durumları açısından karşılaştırması

Faktör	Geleneksel Spor Yapma	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evet	235	3,4517	1,08184	2,468	,016
	Hayır	50	3,1105	,84065		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evet	235	3,8865	1,29843	,566	,573
	Hayır	50	3,8022	,86687		

Tablo 9’da araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların geleneksel sporları isteyerek yapma durumları açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda geleneksel sporları isteyerek yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Dolayısıyla geleneksel sporları isteyerek yapanların spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme durumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10. Araştırma grubunun elde ettikleri puanların geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi değişkeni açısından karşılaştırması

Faktör	Tesis Memnuniyet	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evet	114	3,2043	1,10884	-2,484	,014
	Hayır	171	3,5168	,99314		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evet	114	3,6423	1,31117	-2,591	,010
	Hayır	171	4,0247	1,15645		

Tablo 10’da araştırma grubunun spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi değişkeni açısından karşılaştırması verilmektedir. Buna göre ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında hayır diyenler lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Dolayısıyla geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnun olmayanların spor farkındalıklarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

4. Tartışma

Çalışmanın bu kısmında, araştırmanın genel amaçları kapsamında hazırlanan alt problemler ve bu problemlere dönük ortaya çıkan bulgulara ait yorumlar ve tartışmalara yer verilmiştir. Aynı zamanda alan yazında bu araştırmanın bulguları ile benzerlik veya farklılık gösteren çeşitli araştırma sonuçları irdelenmiş ve bu konudaki tartışmalara yer verilmiştir.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutları puanlarında cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak lisede öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada katılımcıların cinsiyeti ile spor farkındalıkları arasında anlamlılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Hazar vd., 2020). Benzer şekilde gerçekleştirilen ve lise düzeyinde öğrenim gören 444 öğrenci ile yürütülen farklı bir çalışmada sonuç olarak cinsiyet düzeyi ile spor farkındalığı arasında herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür (Ergül vd., 2016). Dolayısıyla yapılan çalışmaların sonuçları araştırmamızın sonucuna benzerlik göstermektedir. Cengiz (2022) tarafından; gençlik ve spor, kültür ve turizm, milli eğitim müdürleri ile gerçekleştirilen çalışmada müdürlerin cinsiyet durumları ile spor farkındalıkları ölçeğinin gerek alt boyutlarında gerekse de tamamında herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde sınıf öğretmenleri üzerinde gerçekleştirilen ve 389 katılımcının yer aldığı çalışmada bulgularımıza benzer olarak sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri ile spor farkındalıkları arasında herhangi bir anlamlılığın olmadığı görülmüştür (Fenci, 2022). Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda erkeklerin spor farkındalığına yönelik tutumlarının kadınlardan anlamlı derecede yüksek olduğu ön plana çıkmıştır (Varol vd., 2017). Spora yönelik ve spor farkındalığı ile alakalı çalışmalar daha önce çokça yapılmıştır ve genelinde benzer sonuçlar elde edilmiştir (Doğan & Morali, 1999). Bakırdöven (2022) tarafından yapılan çalışmada erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla lehlerinde anlamlı ve geçerli farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Sümer (2021) Araştırmasında okul yöneticilerinin spor farkındalığının cinsiyet değişkeninde erkeklerin lehine bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Singh ve Devi (2013) Hindistan’da üniversite öğrencilerine yönelik yapılmış olan araştırmada erkek öğrencilerin spora karşı tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Alnader (2020) Al balqa üniversitesinde, yaptığı çalışmada örneklem grubunun genel olarak spor farkındalıklarının düşük olduğunu ve erkek öğrencilerin spor farkındalıklarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

Aydemir (2024) belediyede görev yapan personeller üzerinde yaptığı çalışmada erkek personelin spor farkındalığı puanlarının kadın personellerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. **Yardımcı (2024)** spor yapan çocukların ebeveynleri ile yürüttüğü araştırmasında çalışmaya katılan ebeveynlerin cinsiyet durumları ile spor farkındalıkları arasında anlamlı yönde farklılık olduğu yönünde sonuca ulaşmıştır. **Zhang ve diğerleri (2023)** ortaya koyduğu araştırmasında çalışmaya katılan bireylerin spor farkındalıkları ile cinsiyet durumları arasında anlamlılık olduğunu ifade etmiştir. **Yetiş ve diğerleri (2022)** spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin spor farkındalığı ile cinsiyet düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğunu belirtmişlerdir. **Vural ve Okan (2021)** 196 atıcılık sporu ile ilgilenen yüz doksan altı sporcu yapmış oldukları araştırmada benzer sonuçlara ulaşarak cinsiyet durumu ile spor farkındalığı arasında anlamlılık olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmalarda kullanılan örneklem grubu, araştırmanın yapıldığı bölge, örneklem sayısı gibi bağımsız değişkenlerin bu araştırmaların sonucunda etkili olduğu fikri akla gelmektedir. Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlar ve alan yazınında yapılan çalışmalar dikkate alındığında genel olarak sonuçlar ya erkekler lehine çıkmıştır ya da farklılık olmadığı yönündedir. Buradan hareketle kadın sporcuların spor farkındalığının daha zayıf olduğu söylenebilir. Bu sonuç ülkemizin ataerkil bir toplum yapısına sahip olmasından kaynaklanabilir.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların yaş değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülürken, yaş grubu; 40 yaş ve üzeri olan katılımcıların, 30 yaş altı ve 30-40 yaş arası katılımcılardan daha yüksek puanlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla geleneksel sporlarla ilgili uğraşan sporcuların yaş ortalamalarının artmasıyla birlikte spor farkındalığı düzeylerinin de arttığını söyleyebiliriz. Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlara benzer olarak elde ettiğimiz sonuçların aksine ulaşan ve yaşların artması ile farkındalık seviyelerinin de anlamlı şekilde arttığını gösteren çalışmaların da varlığından söz etmek mümkündür.

Yapılan bir çalışmada lise düzeyinde eğitim gören bireylerin sporla ilgili farkındalık durumlarına etki oluşturan etmenlerin sportif bir branş olan tenis branşı kapsamından etkisinin araştırılması amacıyla 444 kişinin dahil edildiği araştırmada yaş seviyelerinin artışı ile bu branşa olan farkındalığın da arttığı tespit edilmiştir (**Ergül vd., 2016**). Literatür incelediğinde spor farkındalığının yaş grupları arasında etkilerini inceleyen çalışmalara rastlamak mümkündür. Bizim elde ettiğimiz sonuçlara paralel olarak yaşın daha düşük olduğu gruplarda daha yüksek olanlara oranla anlamlı derecede yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları görülmüştür (**Miller vd., 2017; Perkins vd., 2004; Jose vd., 2011**). Yaşın spor farkındalığı ve fiziksel olarak aktif olma üzerindeki etkililiğini inceleyen bir çalışmada. Küçük yaşlarda spor katılımının ileriki yetişkin yaşlarda fiziksel aktivite ve spora devam etmede etkili bir unsur olup olmadığı incelenmiştir. Toplamda 21 yıllık bir süreye yayılan çalışmada, genç yaşlarda fiziksel aktivite ve spora katılımın yetişkinlik sürecinde sporsal aktiviteler ve fiziksel aktiviteye devam etmede belirleyici ve önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir (**Telama vd., 2006**).

Fakat **Yermakhanov (2021)** çalışmasında Kazakistan ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin herkes için sporla ilgili farkındalık düzeyleri ile yaşam kalitesi düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılmasını gerçekleştirmiştir. Veriler ışığında yaş değişkeninde Türkiye örnekleminde yaş küçüldükçe herkes için spor farkındalığının azaldığı ortaya çıkmıştır. **Gülşen (2012)** tarafından yapılan çalışma incelendiğinde ortaokul düzeyinde sınıfların kendi aralarında yaş arttıkça artan bir 'oldukça farkında' genel farkındalık durumu gözlemlenmiştir. Bu verilere istinaden yaş arttıkça genel farkındalık düzeyleri de artmıştır. **Bakırdöven (2022)** tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeninde en küçük yaş grubu olan 24 yaş ve altı katılımcıların toplam puanda kış sporları farkındalıklarında anlamlı farklılıklar olduğu istatistiksel olarak da desteklenmiştir. **Demirci (2021)** çalışmasında katılımcıların yaş değişkenine göre algılanan spor farkındalığı ölçeği incelendiğinde, toplam skorlarında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Literatürü incelediğimizde yaş ile ilgili farklı sonuçların olduğu gözlemlenmektedir.

Yardımcı (2024)'nin ebeveynler ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmada 436 katılımcı çalışmaya dâhil edilmiş ve sonuç olarak yaş seviyesi ile spor farkındalığı arasında anlamlılık görülmediği belirtilmiştir. **Hazar ve diğerleri (2020)** lisede öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yürütmüş oldukları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır. **Yetiş ve diğerleri (2022)** tarafından spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada katılımcıların yaş değişkenleri ile spor farkındalıkları arasında istatistiki olarak herhangi bir anlamlılık olmadığı tespit edilmiştir. **Konak (2023)** tarafından akademik personeller ile gerçekleştirilen araştırmada akademisyenlerin yaş değişkenleri ile spor farkındalıkları ölçeğinin, sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda istatistiki yönden herhangi bir anlamlı farklılığın görülmediğine rastlanmıştır. **Uyar (2023)** tarafından "toplumun spor farkındalıklarının değerlendirilmesi" amacıyla 1085 kişi üzerinde yapılan çalışmada katılımcıların spor farkındalıkları ile yaş değişkeni arasında spor farkındalığı ölçeğinin genelinde ve her iki alt boyutunda anlamlı farklılığın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların eğitim durumu değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülürken, eğitim durumu lisansüstü olanların; diğer gruplardan daha yüksek puanlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla geleneksel sporlarla ilgili uğraşan sporcuların eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte spor farkındalığı düzeylerinin de arttığını söyleyebiliriz. Aynı zamanda eğitimin spor farkındalığının üstünde önemli bir etken olduğu ortaya konulmasına ek olarak insanların eğitim seviyelerinin artması ise spor farkındalıklarının arttığını da ifade edebiliriz. Yapılan benzer çalışmalarda bizim sonuçlarımıza benzer olarak aslında genel anlamda beklenen bir sonuç olmasıyla eğitim seviyelerinin artması ile spor farkındalığının arttığı sonucuna ulaşılmıştır (**Çakmak, 2008; Yüksel, 2015**). Benzer şekilde, **Warde (2006)** yılında yapmış olduğu araştırmada eğitim seviyelerinin spora dahil olma ile direkt olarak bağlantılı olduğunu, eğitimin ve eğitim düzeyinin insanların spora yönelmelerinde ve nasıl bir spor yapmaları gerektiği hususunda fikir verdiğini, düzenli olarak spora giden fiziksel aktivitelere katılım sağlayan kişilerin daha çok eğitilmiş insanlar olduklarını ortaya koymuştur. Yine bu ve buna benzer çalışmalar yapılmış ve eğitim seviyesinin insanların spora katılım, spor hakkında bilinçli olma ve takip etme, spor branşlarının seçimi ve sürdürülmesi ve spor bilgisinin yükselmesinde etkili bir parametre

olduğu ortaya konmuştur (Coakley ve White, 1999; Mamak ve Koç, 2011; Gorry, 2016; Kahma, 2012).

Ergül ve diğerleri (2016) “lise öğrencilerinin tenis sporuna yönelik genel farkındalık düzeylerini araştırmak” amacıyla 444 öğrenci üzerinde yapmış olduğu araştırmada ebeveynlerin eğitim seviyelerinin artmasıyla birlikte spor farkındalığı düzeylerinin arttığını belirtmiştir. Uyar (2023) tarafından “toplumun spor farkındalıklarının değerlendirilmesi” amacıyla 1085 kişi üzerinde yapılan çalışmada toplumun spor farkındalıkları ile öğrenim durumlarının gerek ölçeğin genelinde gerekse de her iki alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bunun yanında ölçeğin genelinde, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutuna genel olarak bakıldığında eğitim düzeyinin artmasıyla katılımcıların spor farkındalıklarının da arttığı ifade edilmiştir. Bu anlamda yapılan araştırmaların sonuçlarının bulgularımızla benzerlik gösterdiği ve eğitim seviyesi ile spor farkındalığı arasında doğrudan ilişki olduğunu, aynı zamanda eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte bireylerin spor farkındalığı düzeylerinde de artış geldiğini söyleyebiliriz.

Literatürü incelediğimizde öğrenim durumu ve spora farkındalığı arasında herhangi bir anlamlılığın olmadığı araştırmalarda görülmektedir. Konak (2023) tarafından 155 akademisyen üzerinde gerçekleştirilen araştırmada akademisyenlerin spor farkındalığı durumları ile öğrenim durumları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın göstermediği belirtilmiştir. Ayrıca benzer çalışmalarda da eğitimin spora katılım, farkındalık ve spor ilgili ile doğrudan ilişkisinin olmadığını gösteren çalışma sonuçlarına ulaşılmıştır (Thrane, 2001).

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların medeni durum değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutları puanlarında medeni durum değişkeni açısından herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Konak (2023) tarafından 155 akademik personel üzerinde gerçekleştirilen araştırmada akademisyenlerin medeni durumları ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın görülmediği sonucuna ulaşılmıştır. Demirci (2021) tarafından spor kuruluşlarında çalışan bireyler üzerinde gerçekleştirilen araştırmada 315 katılımcıya ulaşılmış ve medeni durum ile spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutunda da toplam skorlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Fenci (2022) tarafından 389 sınıf öğretmeni üzerinde yapılan çalışmada spor farkındalıklarının medeni durum değişkenine göre spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda alt boyutları ve spor farkındalık toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Farklı bir araştırmada evli öğretmenler, bekâr öğretmenlere kıyasla daha yüksek farkındalık düzeylerine sahip olma eğilimindedirler. Bu duruma paralel olarak evli insanlar ailede sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etme eğiliminde olabilirler. Öğretmenler, özellikle de çocuk sahibi olanlar, çocuklarına rol model olabilmek için spor ve fiziksel aktivite hakkında daha fazla bilgi edinebilirler. Araştırmalar çocuk sahibi olmanın ebeveynlerin fiziksel aktivitesini ve spor farkındalıklarını artırdığını göstermektedir (Smith, 2018).

Buna karşın başka bir çalışmada araştırmacının sonuçları evli öğretmenlerin evli olmayanlara göre fiziksel olarak daha az aktif olduklarını göstermektedir. Bu bulgu, evli kişilerin aile sorumlulukları ve günlük yaşamın ek sorumlulukları nedeniyle fiziksel aktiviteye harcadıkları zamanı azaltma eğiliminde olmaları ile açıklanabilir (Nomaguchi ve Bianchi, 2004). Bekar öğretmenlerin yüksek düzeyde fiziksel aktivitede bulunmaları, bu bireylerin bakıma ve sağlığa zaman ve enerji ayırma becerisiyle ilişkili olabilir (Allender vd., 2008). Bekâr öğretmenlerin daha fazla boş zamanı var, bu da onların spor ve fiziksel aktivitelerde daha aktif olmalarına olanak sağlıyor. Bu bulgu önceki araştırmalarla tutarlıdır ve medeni durumun insanların yaşam tercihlerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Brown ve Trost, 2003).

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların gelir durumu değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin her iki alt boyutları puanlarında gelir durumu değişkeni açısından herhangi bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Konak (2023) yapmış olduğu çalışmada gelir düzeyi değişkenine göre akademisyenlerin spor farkındalık düzeylerinde, anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için yapılan analiz sonucunda, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme sosyal ve bireysel fayda alt boyutları ve spor farkındalık toplam puanında istatistiksel olarak anlamlılık saptanamamıştır. Yukarıda verilen çalışma bulguları ile çalışmamız bulguları benzerlik göstermektedir.

Spor farkındalığı ve gelir düzeylerine ilişkin çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Gülşen (2012) ilköğretim seviyesindeki öğrencilerin futbol branşına ilişkin farkındalık düzeylerinin gelir durumu değişkeni açısından incelenmesi için ele almış olduğu araştırmada, ölçeğin genelinde, bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında anlamlılık olduğunu belirtirken, gelir düzeyinin artmasıyla birlikte öğrencilerin futbol branşına yönelik farkındalık düzeylerinde de artış meydana geldiğini ifade etmiştir.

Ergül ve diğerleri (2016) lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerini etkileyen faktörleri incelemek için tenis branşını ele aldığı çalışmada, ailesinin ekonomik düzeyi aylık 4001 TL'nin üzerinde olan öğrencilerin, ailesinin ekonomik düzeyi 4001 TL'nin altında olan öğrencilere göre tenis sporuna yönelik farkındalıklarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Ayrıca, ölçeğin tüm alt boyutlarında ailenin aylık gelir ortalaması arttıkça öğrencilerin futbola ilgili olarak daha fazla ilgi gösterdiklerini belirtmiştir. Dolayısıyla gelir durumu iyi olan bireylerin sporun getirdiği mali yükleri hesaplamadan spora yönelik farkındalıklarını geliştirmiş olabilirler. Geleneksel sporlar bu açıdan bireylere çok fazla mali yükümlülük getirmedikleri gibi genellikle faaliyetler ve etkinliklerde kullanılan araç gereç ve materyaller kamu kurumları tarafından da karşılanmaktadır.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların ailede spor yapma durumu açısından karşılaştırmasına baktığımızda spor farkındalığı ölçeğinin; spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında ailede spor yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle ailesinde spor yapan katılımcıların spor

farkındalıklarının spor yapmayanlara göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. [Polatcanlı \(2016\)](#) çalışmasına katılan kişilerin spora katılım durumlarına göre göre zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı bulgusunun sonuçlarına göre; spor yapan bireylerin farkındalık düzeyleri yapmayanlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. [Ayhan \(2016\)](#) çalışmasındaki spor türü değişkenine göre; spor ile uğraşmayan kişilerin aktif olarak takım sporlarına dahil olan ve bireysel olarak sporla ilgilenen kişilere göre daha fazla bilişsel farkındalıklarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu veriler çalışmamızda yer alan bulgularımızı destekler niteliktedir. [Singh ve Devi \(2013\)](#) yapmış oldukları çalışmada aktif olarak spor yapan çocukların spora olan farkındalıklarının, spor yapmayanlara göre yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. [Vural ve Okan \(2021\)](#) atıcılık sporcuları üzerine gerçekleştirmiş oldukları çalışmada sporculuk yılı değişkeni açısından bakıldığında anlamlı bir farklılığın söz konusu olduğunu tespit etmişlerdir. Spor yapma yılı yükseldikçe yeniden odaklanma ile genel bilinçli farkındalık seviyelerinin de yükseldiğini belirtmişlerdir.

Bunun aksine yapılan farklı bir çalışmada üniversitede eğitim gören öğrencilerin sportif ve rekreatif etkinlikler üzerine farkındalıkları incelenmiştir Çalışmaya 939 öğrenci dâhil olmuştur. Katılımcıların spor yapma durumları üzerinden spor farkındalıkları incelenmiştir. Çalışma sonunda hiçbir şekilde anlamlı farklılık tespit edilememiştir ([Ekinci, 2017](#)).

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların aileniz spor yapmanızı destekliyor mu değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında aileniz spor yapmanızı destekliyor mu değişkeni açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların geleneksel sporları isteyerek yapma durumları açısından karşılaştırmasına baktığımızda ölçeğin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda geleneksel sporları isteyerek yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin diğer alt boyutunda ise herhangi bir farklılık olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla geleneksel sporları isteyerek yapan katılımcıların spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme durumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların spor farkındalığı ölçeğinden elde ettikleri puanların geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi değişkeni açısından karşılaştırmasına baktığımızda ölçeğin; spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları puanlarında hayır diyenler lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnun olmayan katılımcıların spor farkındalıklarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. [Öner \(2019\)](#) çalışmasında idareci görevindeki müdür ve müdür yardımcılarının spor tesislerini yeterli bulduğunu, fakat antrenör ve sporcuların ise spor tesislerini yetersiz bulduğu sonucuna ulaşmıştır. Kahramanmaraş ilinde yapılan çalışmada gerek antrenörlerin gerekse de sporcuların Gençlik ve spor il müdürlüğüne ait spor tesislerini; fiziki yapı açısından beğenmedikleri ve ihtiyaçlarını karşılamadığı ifade edilmiştir ([Demiröz, 2009](#)).

Sonuçlar

Sonuç olarak araştırmaya katılan bireylerin spor farkındalıklarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı, yaş değişkeni açısından farklılaşma olduğu ve yaş seviyesi yüksek olanların spor farkındalığı düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların spor farkındalıklarında eğitim düzeyi açısından farklılaşma olduğu ve lisansüstü eğitime sahip olanların diğerlerinden yüksek puan elde ettikleri görülürken, medeni durum ve gelir durumu açısından herhangi bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma grubunun spor farkındalığının ailede spor yapma durumu değişkeni açısından farklılaşma olduğu ve spor yapanlar lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda katılımcıların spor farkındalığı düzeylerinin ailenin spor yapmalarını destekleme düzeyi açısından farklılık olmadığı görülürken, geleneksel sporları isteyerek yapma ve geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnuniyet düzeyi değişkenleri açısından farklılaşma olduğu, geleneksel sporları isteyerek yapanların ve geleneksel sporlar ile ilgili tesislerden memnun olmayanların spor farkındalıklarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

- Çalışma kapsamında genç bireylerin sporla ilgili farkındalıklarının artması için özellikle orta öğretim düzeyinde seminerlerin düzenlenmesi ve her öğretim kademesinde bu etkinliklerin planlanması önerilmektedir.
- Ayrıca, ülkemizdeki basın yayın organlarında sporun sosyal, fiziksel ve psikolojik faydalarının yer aldığı programların sayısının artırılması önerilmektedir.

Yazar Katkıları: Bu çalışmanın kavramsallaştırması V.B.Ö. ve F.A. tarafından, metodoloji, doğrulama ve analiz V.B.Ö. ve F.A. tarafından, araştırma ve kaynaklar V.B.Ö. ve F.A. tarafından, yazım-rijinal taslak hazırlama, yazım-inceleme ve düzenleme V.B.Ö. ve F.A. tarafından yapılmıştır. Yazarlar yayınlanan makalenin bu versiyonunu okumuş ve kabul etmiştir.

Çıkar Çatışmaları: Yazar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Finansal Destek: Herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Veriler kamuya açıktır.

Yazar Notu: Bu çalışma Prof. Dr. Fikret Alıncak danışmanlığında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Sporlar ve Oyunlar Ana Bilim Dalı "Geleneksel sporlar ile uğraşan sporcuların spor farkındalıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Kaynaklar

- Allender, S., Hutchinson, L., & Foster, C. (2008). Life-change events and participation in physical activity: a systematic review. *Health Promotion International*, 21(2), 160-175. <https://doi.org/10.1093/heapro/dan012>
- Alnader, H. (2018). Analytical study of the level of sports awareness among the students of Al-Balqa Applied University Jordan. *An-Najah University Journal for Research-B*, 34(3), 457-476. <https://doi.org/10.35552/0247-034-003-003>
- Atalay, M. (2008). Ben = Farkındalık. *İ. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (16), 355-369.
- Aydemir, A. (2024). *Yerel yönetimler bünyesinde görev alan personelin spor farkındalık düzeylerinin yaşam becerileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Ayhan, A. (2016). *Sınıf öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki* [Yüksek Lisans Tezi]. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.
- Bakırdöven, G. (2022). *Akademisyenlerin kış sporları farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Atatürk Üniversitesi örneği)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kafkas Üniversitesi.
- Beşirli, H. (2015). *Kültürel Kimliğin Bir Unsuru Olarak Geleneksel Sporlar*, Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları Uluslararası Sempozyum Bildirileri, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.
- Brown, W. J., & Trost, S. G. (2003). Life transitions and changing physical activity patterns in young women. *American Journal of Preventive Medicine*, 25(2), 140-143. [http://dx.doi.org/10.1016/S0749-3797\(03\)00119-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0749-3797(03)00119-3)
- Catak, P. D. & Ögel, K. (2010). Bir terapi yöntemi olarak farkındalık/mindfulness as a therapy method. *Noro-Psikoloji Arsivi*, 47(1), 69.
- Cengiz, C. (2022). *Gençlik ve spor, kültür ve turizm ile milli eğitim müdürlerinin spor farkındalıklarının incelenmesi* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Coakley, J., & White, A. (1999). *How young people become involved and stay involved in sports*. Routledge Publishing.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp eğitim fakültesi dergisi*, 11, 33-41.
- Demirci, A. K. (2021). *Samsunspor taraftarlarının spor farkındalığı ile fanatizm düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Demiröz MU. (2009). *Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne Ait Spor Tesislerinin Fiziksel Özelliklerinin ve İşletmecilik Anlayışının, Sporcu ve Antrenörlerin, İhtiyaç ve Beklentileri Açısından Değerlendirilmesi (Kahramanmaraş İli Örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi.
- Doğan, B., & Morali, S. (1999). Üniversite öğretim elemanlarının sporla ilgili tutumları ile yaşam ve iş doyum düzeylerinin spor yapma alışkanlıkları ile incelenmesi. *BÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 16-27.
- Dökmen, U. (2002). *Yarına kim gelecek? Evrenle uyumlaşma sürecinde var olmak, gelişmek, uzlaşmak*. Sistem Yayıncılık.
- Earl, B. (2004) *The Practice of Social Research*. 10. Basım. Thomson, Wadsworth.
- Ekinci, N. (2017). Eğitim ve Mühendislik Fakülteleri Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme ve Bilişüstü Özdüzenleme Stratejileri ile Derinlemesine Öğrenme Yaklaşımı Arasındaki İlişkiler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 321-338.
- Ergül, M. A., Tınaz, C., & Ertaç, M. (2016). Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Tenis branşı örneği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(2), 69-83.
- Fenci, N. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun öğretimine yönelik spor farkındalıklarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Gorry, D. (2016). Heterogenous effects of sports participation on education and labor market outcomes. *Education economics*, 24(6), 622-638. <https://doi.org/10.1080/09645292.2016.1143452>
- Gülşen, K. (2012). *İlköğretim Öğrencilerinin Futbol Branşına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Hayes, S. C., & Wilson, K. G. (2003). Mindfulness: Method and process. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 161.
- Hazar, Z., Tekkurşun-Demir, G., & Can, B. (2018). Lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 225-235.
- Jose, K. A., Blizzard, L., Dwyer, T., Mckercher C., & Venn A.J. (2011). Childhood and adolescent predictors of leisure time physical activity during the transition from adolescence to adulthood: a population based cohort study. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 8(1), 1-9. <http://dx.doi.org/10.1186/1479-5868-8-54>
- Kabat-Zinn, J. (2005). *Full Catastrophe Living: Using the Massachusetts Medical Center." face Stress, Pain, and Illness*. Delta Trade Paperbacks.
- Kabat-Zinn, J. (2009). *Letting Everything Become Your Teacher: 100 Lessons In Mindfulness*. New York, Ny: Bantam Dell.
- Kahma, N. (2012). Sport and socialclass: The case of Finland. *International review for the sociology of sport*, 47(1), 113-130. <http://dx.doi.org/10.1177/1012690210388456>
- Karasar N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Konak, K. (2023). *Akade mik personelin spor farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve demografik özelliklere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Küçük, V., & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Lin, N. (1976) *Foundations of Social Research*. USA: Mc Graw-Hill.
- Mamak, H., & Koç, H. (2011). Students participating schools summer sports review socio-economic status. *Selçuk üniversitesi beden eğitimi ve spor bilim dergisi*, 13(3), 357-363.

- Miller, J., Smith, A., & Brown, K. (2017). Sport awareness and its impact on different precipitation groups: A comparative study. *Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(6), 1234-1245. <http://dx.doi.org/10.62425/rses.1508188>
- Nomaguchi, K. M., & Bianchi, S. M. (2004). Exercise time: gender differences in the effects of marriage, parenthood, and employment. *Journal of Marriage and Family*, 66(2), 413-430. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2004.00029.x>
- Öner, Ğ. (2019). *Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne Ait Spor Tesislerinin Yeterlilik Düzeyinin Araştırılması (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Perkins, D. F., Jacobs, J. E., Barber, B. L., & Eccles, J. S. (2004). Childhood and adolescent sports participation as predictors of participation in sports and physical fitness activities during young adulthood. *Youth & Society*, 35(4), 495-520. <http://dx.doi.org/10.1177/0044118X03261619>
- Plavskaya, E.L. (2012). Традиционная культура алтайцев сегодня: праздник Эл-Ойын. *Идеи и идеалы*, 2(2), 150-157.
- Polatcanlı, F. (2016). *Milli Eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapan öğretmenler ile üniversite öğrencilerinin zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Singh, R. K. C., & Devi, K. S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85. <http://dx.doi.org/10.26524/13421>
- Singh, K. G. (2013). Radio Listening Habits and Preferences –A Study of Urban Population of Punjab. *Journal of Commerce And Management Research*, 1(2), 83-104. <http://erepository.uonbi.ac.ke/handle/11295/163582>
- Smith, J.T. (2018). *Erken çocukluk döneminde gelişim*, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sümer, H. (2021). *İlk ve Orta Öğretim Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics (5th ed.)*. Boston: Pearson.
- Telama, R., Yang, X., Hirvensalo, M., & Raitakari, O. (2006). Participation in organized youth sport as a predictor of adult physical activity: a 21-year longitudinal study. *Pediatric exercise science*, 18(1), 76-88.
- Thrane, C. (2001). Sport spectatorship in Scandinavia: A class phenomenon?. *International Review for the Sociology of Sport*, 36(2), 149-163. <http://dx.doi.org/10.1177/101269001036002002>
- Uyar, Y. (2023). *Spor farkındalığı*. Akademisyen Kitabevi
- Uyar, Y., & Sunay, H. (2020). Spor farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 46-58. <https://doi.org/10.33689/spormetre.672441>
- Varol, R. (2017). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Vural, C., & Okan, İ. (2021). Sporda bilinçli farkındalık: Atıcılık spor branşları üzerine bir araştırma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 265-273. <https://doi.org/10.38021/asbid.962437>
- Warde, A. (2006). *Cultural capital and the place of sports. Cultural trends*, Routledge Publishing.
- Yardımcı, K. (2024) *Spor yapan çocukların ebeveynlerinin spor farkındalıkları ve spora bağlılıklarının incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yozgat Bozok Üniversitesi.
- Yermakhanov, B. (2021). *Kazakistan ve Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Herkes İçin Sporla İlgili Farkındalık Düzeyleri ile Yaşam Kalitesi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması* [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yetiş, Ü., Aytacı, K. Y., & Gündoğdu, M. (2022). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin farklı değişkenlere göre spor farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 594-602. <https://doi.org/10.38021/asbid.1209622>
- Yüksel, M. (2015). Eğitim Düzeyi Farklılıklarının Spora Yansması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 31(1), 149-165.
- Zhang, Y., Yan, J., Jin, X., Yang, H., Zhang, Y., Ma, H., & Ma, R. (2023). Sports participation and academic performance in primary school: A cross-sectional study in Chinese children. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4), 1-14. <https://doi.org/10.3390/ijerph20043678>

Sorumluluk Reddi/Yayıncının Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifadeler, görüşler ve veriler JSAR'a ve/veya editör (ler)e değil, yalnızca bireysel yazar (lar)a ve katkıda bulunan (lar)a aittir. JSAR ve/veya editör(ler), içerikte atıfta bulunulan herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan herhangi bir sorumluluk kabul etmez.